

УДК 37.04
DOI 10.31654/2663-4902-2022-PP-3-30-37

Гордієнко Т. В.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки,
початкової освіти, психології та менеджменту
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
hordienkotana@gmail.com
orcid.org/0000-0002-4662-1895

Білоусова Н. В.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки,
початкової освіти, психології та менеджменту
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
kposv1@gmail.com
orcid.org/0000-0003-4167-9649

**ПРИЙОМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ
В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»**

Діяльнісний підхід в освіті означає спрямованість всього освітнього процесу на розвиток і формування наскрізних умінь і ключових компетентностей учнів, передбачає використання теоретичних знань в практичній діяльності та формування умінь командної роботи, інтеграції в соціум, самоосвіти та самореалізації. В статті піднято проблему необхідності переходу від знанняорієнтованої парадигми навчання до діяльнісної через застосування педагогічних прийомів і технологій, розкрито сутність діяльнісного підходу та основних його положень та висвітлено особливу форму організації освітнього процесу в НУШ – діяльнісний підхід, який являє собою таку організацію освітнього процесу, коли більше уваги приділяється продуктивній, різнобічній, активній, самостійній діяльності молодших школярів зокрема на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Також розглянуто питання діяльнісного підходу до формування ключових компетентностей молодших школярів, що сприяє особистісній реалізації потенціалу кожного учня.

Уточнено дефініцію поняття «діяльнісний підхід», де саме діяльність є засобом і умовою розвитку особистості та є таким способом організації освітнього процесу, коли основною є різнобічна, активна, продуктивна, самостійна навчально-пізнавальна діяльність дитини. Виділено п'ять ознак діяльнісного підходу: значущу, радісну, соціальну, мотивуючу, активну, та розкрито їх сутність.

Виділено критерії, яким мають відповідати педагогічні технології реалізації діяльнісного підходу: показувати вищі результати навчання на відміну від традиційної організації навчання; створювати умови для самореалізації; не допускати фізичного і психологічного перевантаження.

Запропоновано ряд прийомів, які б могли стати у нагоді вчителю початкової школи на різних етапах уроку інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в початковій школі.

Ключові слова: діяльнісний підхід, діяльність, навчання через гру, освітній процес, прийоми навчання, педагогічні технології.

Постановка проблеми. Сучасне суспільство мінливе, динамічне і насичене інформацією і мобільністю. Традиційна система освіти, спрямована на засвоєння знань давно не відповідає соціальному замовленню. Завданням нової української школи є формування особистості дитини, яка була б здатна самостійно і креативно застосовувати власні глибокі знання в різноманітних умовах для розв'язання широкого кола проблем.

Згідно Державного стандарту початкової загальної освіти учні мають оволодіти діяльнісним досвідом, а це вимагає від вчителя творчої організації освітньої діяльності молодших школярів на якісно новому рівні, тому важливо і необхідно розглянути

діяльнісний підхід в початковій школі, адже саме він є засобом і важливою умовою розвитку особистості учня початкової школи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Філософський аспект проблеми діяльнісного підходу розглядається в працях М. Кагана, І. Фролова, Г. Юдіна. З психологічної точки зору діяльнісний підхід розглядається в працях Д. Гальперіна, В. Давидова, Г. Костюка. В педагогічному аспекті теоретичне обґрунтування діяльнісного підходу простежується в працях І. Беґа, Л. Зайцевої, І. Зимньої та ін. Як психолого-педагогічне явище діяльнісний підхід знайшов обґрунтування в роботах сучасних українських науковців Г. Атанова, Н. Гузій, Б. Сусь та ін. Не зважаючи на актуальність теми, вона знаходиться на стадії становлення.

Мета статті – зміна ціннісних орієнтирів майбутніх вчителів на діяльнісну траєкторію, яка розкриває перспективи для формування активної особистості, якої потребує сучасне суспільство та розгляд дієвих прийомів діяльнісного навчання.

Виклад основного матеріалу доповіді. Аналізуючи історико-педагогічні джерела можемо констатувати, що поняття діяльнісного підходу з'явилося пізніше аніж його сутнісні характеристики. Так ще Я. А. Коменський в XVII ст. стверджував, що дитина привчається до навчання через діяльність [1, с. 107]. Ф.Фребель у XIX ст. заявляв, що дитина формується в процесі діяльності, тому навчання слід організувати через дію, працю і мислення. К. Д. Ушинський діяльність вважав основою навчання і виховання, адже дитина потребує діяльності і втомлюється саме через одноманітність, а не через саму діяльність [3, с. 35].

В педагогіці діяльнісний підхід означає спрямованість освітнього процесу на розвиток умінь і навичок учня, на застосування здобутих знань на практиці на само-реалізацію особистості, на адаптацію її у соціумі, на формування здібностей до колективної діяльності. Отже діяльнісний підхід є таким способом організації освітнього процесу, коли основною є різнобічна, активна, продуктивна, самостійна навчально-пізнавальна діяльність дитини [6, с. 30].

Г. Атанов розкриває сутність діяльнісного підходу як навчання діяльності, під якою мається на увазі саме освітня діяльність, котра вміщує в себе найрізноманітніші способи організації і активізації навчання, які відомі в педагогіці [2, с. 23].

Б. Сусь і М. Шут діяльнісний підхід у навчанні розуміють як ефективний шлях забезпечення набуття знань, котрий характеризується дієвістю і є основою формування компетентностей [4, с. 120].

На думку О.Газман діяльнісний підхід має реалізовуватись через призму життєдіяльності кожної конкретної дитини, враховувати її інтереси, цінності і плани, що і є особистісно-діяльнісним підходом [6, с. 25].

При діяльнісному підході саме діяльність є засобом і умовою розвитку особистості. На думку прихильників діяльнісного підходу, знання можна засвоїти під час їх використання, оперуючи ними під час діяльності. Так засвоєння знань буде відбуватись одночасно із опануванням способів дій.

Виділяють п'ять ознак діяльнісного підходу:

- *значуща* ознака полягає в актуальності і важливості інформації, означає зв'язок діяльності з практикою, середовищем та життєвим досвідом дитини. Учні мають усвідомлювати, що те, що вони вивчають, дозволить створити цілісну картину світу на основі здобутих знань, умінь та наявних бажань, дозволить вирішувати певні практичні завдання зараз і в майбутньому. Інтегрований навчальний предмет «Я досліджую світ» містить основи всіх освітніх галузей: природничої, громадянської та історичної, здоров'язбережувальної, технологічної, і всі вони дають змогу школярам надобути важливого життєвого досвіду; також створюють важливі умови для реалізації та самовираження кожного учня у її практичній та творчій діяльності коли активно вивчаються етасуюються технології комунікації, набувається соціальний досвід, котрий охоплює всю систему узагальнених знань про природу та суспільство, про ціннісні орієнтири у різноманітних сторонах життєдіяльності й соціальної діяльності, про способи дослідницької поведінки тощо;

- *соціальна* ознака реалізується у командній роботі, коли діяльність реалізується під час роботи в парах, групах, командах, взаємодії з педагогами, обміні

думками, обговоренні ідей, спільному пошуці правильного рішення, підтримці один одного, спільній радості, домовленостях;

- *радісна* ознака ґрунтується на твердженні, що успішність навчання залежить від почуття задоволення і радості від діяльності, бо якщо учням цікаво, і вони включені в діяльність, зростає мотивація, цілеспрямованість, креативність і наполегливість;

- *мотивуюча* ознака міститься в можливості пошуку різноманітних варіантів, перевірці різноманітних ідей і припущень без страху помилки, без вимоги єдиноправильної відповіді. Саме тоді освітня діяльність стане мотивуючою;

- *активна* ознака передбачає фізичну і ментальну включеність в освітню діяльність, активність всіх без винятку учасників освітнього процесу [9, с.52].

В початковій школі діяльнісний підхід має реалізовуватись на наступних засадах:

- відбувається індивідуальна діяльність кожного учня в зоні його найближчого розвитку;

- засвоєння знань забезпечується як індивідуальний пошук дитини під керівництвом педагога;

- вчитель реалізує освітній процес не з готовими знаннями і відповідями, а із рядом питань і проблем, які будуть розв'язуватись в спільній діяльності на уроці;

- зовнішня мотивація молодших школярів переходить у внутрішню, коли учень сам захоче проявити активність у навчання, шукатиме шляхи самонавчання;

- учень виступає як суб'єкт освіти [10, с. 6].

Педагогічні технології реалізації діяльнісного підходу мають відповідати наступним критеріям:

- показувати вищі результати навчання на відміну від традиційної організації навчання;

- створювати умови для самореалізації;

- не допускати фізичного і психологічного перевантаження [7, с. 50].

Найголовніша мета Нової Української школи – розвиток умінь самостійно ставити завдання, проектувати алгоритми їх реалізації, здійснювати самоконтроль і самооцінку, навчатись безперервно протягом життя.

Діяльнісний підхід у навчанні є ефективним та цікавим способом організації освітнього процесу, який дозволяє розвивати у учнів ключові компетентності, здібності до командної та самостійної роботи, дозволяє реалізувати принцип зв'язку навчання із життям і тим самим формує ініціативну та активну позицію молодшого школяра [6, с. 15].

Не викликає сумнівів твердження, що якість знань учнів початкової школи залежить безпосередньо від їх мотивації до навчання і усвідомлення ними практичної значущості інформації, яка вивчається. Тому щоб отримані знання стали підсумком пошукової діяльності, варто сучасний урок моделювати як ряд логічно завершених етапів, кожен з яких має свою мету, свої критерії оцінювання та прогнозовані результати. Також варто дотримуватись принципу «ідеального» поділу діяльності в навчанні, коли діяльність учнів буде ефективною навіть при мінімальних діях вчителя. Це буде можливо завдяки зміні позиції вчителя НУШ, коли дітям ставляться запитання, пропонуються шляхи пошуку і дослідження знань, а не готові відповіді. Позиція дітей заключатиметься не в пасивному сприйнятті готової інформації, а у пізнанні навколишнього світу. Доречними тут є такі навчальні дії, як створення дітьми певних образів, слів, схем, плану, малюнку, тощо. Слушно в якості емоційно-ціннісної оцінки для висловлення світогляду використовувати такі словесні формули: «На мій погляд...». В якості оцінювальних дій доцільно користуватись такими твердженнями: «Я можу! У мене вийде!».

У процесі організації навчання за інтегрованим курсом «Я досліджую світ» широко використовується зокрема дослідницька діяльність, оскільки метою даного предмета є формування цілісної картини світу та позиціонування в ньому людини, то саме через діяльність стає можливим осмислення дитиною особистого досвіду спілкування з людьми та природою, духовно-моральний розвиток та виховання особистості громадянина України. Методика навчання інтегрованого предмету «Я досліджую світ» характеризується пов'язаністю із життям та із практикою застосування

набутих знань, уявлень, навичок поведження у життєвих ситуаціях, а тому має ґрунтуватись на діяльнісному підході [8, с. 86].

Щоб стимулювати пізнавальну діяльність школярів слід послуговуватись незвичайними техніками та прийомами, які б могли зацікавити дітей з найперших хвилин уроку та зосереджували і тримали б їх увагу в ході усього уроку.

Пропонуємо ряд прийомів, які б могли стати у нагоді на різних етапах уроку «Я досліджую світ» в початковій школі:

Незвичайний початок уроку. На початку уроку можна загадати загадку, відповідь на яку буде знайдено під час дослідницької пошукової діяльності під час роботи із новим матеріалом. Або ж урок можна розпочати із суперечливого факту, який дітям важко усвідомити та оцінити на основі наявних у них знань.

Асоціативний ряд. На початковому етапі уроку можна дібрати слова, які асоціюються із новою темою, або із основними поняттями теми чи правилами, які вивчаються на уроці, та записати слова на дошці. І коли школярами вже буде дібрано достатній і вірний перелік слів можна всім разом за допомогою записаних слів сформулювати правило, або ж визначення поняття, а потім порівняти створене із матеріалом підручника. Коли новий матеріал вчителем буде пояснено, варто попросити школярів прибрати недоречні слова-асоціації.

Час на обмірковування. Вказаний прийом дозволить навчитись оцінювати власний досвід. Обирається певне ключове слово, яке має бути безпосередньо пов'язаним із темою уроку. Вчитель просить учнів протягом певного часу записати власні думки і міркування, які із ним пов'язані. Коли відведений час закінчиться, за бажанням учні можуть зачитати власні записи, а далі обговорити виступ, враховуючи такі запитання:

- Чому саме ці слова?
- З якими думками написані ці слова?
- Чи хочу щось змінити, або додати до записаного?
- Яке значення має для мене написане?

Ланцюжок ознак. Вказаний прийом дозволить сформувати уміння опису того чи іншого об'єкту за допомогою назв, значення тих чи інших його ознак, складати внутрішній план дій та визначати той чи інший об'єкт на основі заданих критеріїв. Описаний прийом пропонуємо реалізовувати за наступним алгоритмом:

- перший учень називає об'єкт і його ознаку;
- другий називає інший об'єкт, котрий має таку ж ознаку, а також іншу ознаку цього об'єкту;
- третій учень називає новий об'єкт із попередньо названою ознакою і пропонує нову ознаку. І далі ланцюжок ознак за запропонованим алгоритмом.

Або ж запропонований прийом можна реалізувати по-іншому: запропонуйте учням обрати два два об'єкти, котрі, нібито абсолютно не пов'язані між собою. Учні повинні створити ланцюжок об'єктів і взаємодій між ними так, щоб перша вказана взаємодія починалася першим об'єктом, а остання запропонована закінчувалася би другим.

Хто перший. Є універсальним прийомом, котрий сприяє розвитку уміння працювати у команді слухати один одного, чути і розуміти. Можна запропонувати учням об'єднатися у групи і разом виконати однакові завдання швидко і правильно, як-от:

- редагування тексту (діти мають уявити себе редакторами журналу і скоригувати і виправити текст, знайти і виправити в ньому помилки. Текст заздалегідь готується із помилками).

- для команд подаються абсолютно однакові приклади, вони мають вирішити їх швидко і вірно.

Старт-Фініш. Вказаний прийом навчить прогнозувати, порівнювати, робити висновки, співставляти відоме і невідоме. Його доречно застосовувати на етапі рефлексії, або ж під час актуалізації знань. Так учням можна намалювати таблицю, яка б містила два стовпчики старту та фінішу. На початку уроку діти в перший стовпчик записують власні припущення, щодо теми, яка буде вивчатись, власні шляхи її дослідження тощо. А в другому – власні роздуми щодо результатів власної роботи на

уроці. Фінальною діяльністю є порівняння двох стовпців і висновки за результатами порівняння.

Гра в пінг-понг. Даний прийом можна використовувати при вивченні будь якого шкільного предмету для створення інформаційної скарбнички понять з предмету, якостей і характеристик тварин, рослин, героїв тощо. Прийом буде корисний при зборі і аналізі інформації за певною ознакою. Учням можна запропонувати об'єднатись у дві команди, визначити для обговорення в групах певну спільну тему. Перша команда має називати ознаку, а друга – значення названої ознаки. Наступним етапом слід змінити ролі команд.

Поміркувати – обмінятися – обрати. Вказаний прийом дозволить ефективніше засвоювати знання та залучити до роботи всіх учнів незалежно від рівня підготовки. Учням пропонується написати три слова, які стосуються теми, яка вивчається, або проблеми, яка вирішується. Наступним етапом відбувається спілкування із сусідом, обмін аркушами, та вибір із шести спільних слів трьох найточніших. Далі три найточніших слова оголошуються класу та записуються на дошці. Коли будуть розглянуті, проаналізовані і записані всі результати, учні мають обрати лише три ключових слів та скласти із них речення.

Протилежність. Прийом дозволить сформувати вміння оцінки об'єктів різносторонньо. Дітям озвучується тема і обирається варіант її обговорення:

Озвучте учням певну тему та оберіть будь-який варіант для її обговорення:

- Перший учень має озвучити користь запропонованої для обговорення теми, а інший – поміркувати, чим шкідливий той варіант, який запропонував попередній учасник.

- Учні об'єднуються у дві групи – продавців і покупців певного відомого бренду (все можна підлаштувати до будь-якого шкільного предмету або теми, котра вивчається). «Продавці» мають довести плюси і переваги «товару», котрий продається, а «покупці» – його недосконалість і недоліки.

- Учні об'єднуються у три групи «прокурорів», «адвокатів» та «суддів». Прокурори відстоюють сторону звинувачення і відшукують мінуси, адвокати захищають і знаходять позитивні ознаки, судді ж шукають консенсус, вирішують суперечності.

- Учні об'єднуються у дві групи «генераторів» і «критиків». Генератори без попередньої підготовки мають придумати якомога більше способів вирішення проблеми, причому слід заохочувати учнів не стримувати власну фантазію і придумувати найнеочікуваніші способи, навіть фантастичні. Критики мають обрати із всіх запропонованих шляхів найбільш реальні.

Пошук оптимального рішення. Є універсальним прийомом, який можна використовувати при аналізі певної навчальної ситуації, задачі, події чи проблеми. Вчитель пропонує учням поміркувати і заповнити таблицю, котра складається із наступних стовпчиків:

- ситуація, що розглядається;
- ситуація, що є бажаною;
- які фактори заважають;
- які фактори послаблюють;
- які фактори підтримують;
- які дії слід здійснити для посилення.

Хочу запитати. Названий прийом дозволяє сформувати вміння формулювати і ставити запитання та висловлювати власне емоційне ставлення до відповіді. Вчитель просить почати запитання зі слів «Я хочу запитати...». При отриманні відповіді слід висловити власне емоційне ставлення за таким зразком: «Я задоволений тому, що...», або ж «Я не задоволений тому, що...».

Та не вже. Вказаний прийом дозволить розвивати вміння змістовно формулювати запитання і оцінювати власні знання. Коли новий матеріал вивчено, вчитель просить учнів назвати перелік запитань, до теми, яка вивчалась, наприклад, з них три є репродуктивними і три розвивальних запитання. Для урізноманітнення такої діяльності можна запропонувати учням придумати твердження: що ще цікаво дізнатися з теми, про що я навіть не підозрював, про щопоки що не знає ніхто, тощо.

Кольорові поля. Даний прийом дозволить створити психологічно комфортну взаємодію учителя та учнів. Коли виконується письмова робота, учні можуть виділяти ручками або олівцями поля певними кольорами, які відповідатимуть свисловому навантаженню:

- червоний – будь уважним і перевір помилки;
- зелений – познач помилки не виправляючи;
- синій – підрахуй кількість помилок;
- чорний – не оцінюйте суворо, робота виконана поспіхом.

Об'єктивна оцінка. Згаданий прийом дозволить сформувати вміння об'єктивно та регулярно оцінювати власну діяльність. Коли завершено певну діяльність, доповідь, індивідуальне домашнє або творче завдання тощо, вчитель просить учнів оцінити якість виконаної діяльності і виставити собі оцінку. Коли вчитель сам перевіряє роботу, то записує свою оцінку через дріб поруч із самооцінкою учня. Накінець всі варіанти оцінки порівнюються і доводиться об'єктивність кожної.

Вислови власне Я. Цей прийом сприятиме формуванню вміння оцінювати свою діяльність, усвідомлювати і осмислювати власний життєвий досвід, аналізувати причинно-наслідкові зв'язки. Перш ніж приступити до виконання перевірконої роботи вчитель просить учнів повідомити їх думку щодо можливого способу виконання завдання, наприклад, «Думаю я зробив би так...». Після виконання даної роботи, учні повідомляють, чи співпали їх очікування із реальністю, наприклад, «Я поспілкувався із однокласниками, порівняв шляхи вирішення задачі і думаю, що моє рішення було оптимальнішим».

Висновки. Отже діяльнісний підхід вирішує головне освітнє завдання, а саме: формування гармонійної, соціально активної, морально досконалої, професійно компетентної особистості, яка здатна до саморозвитку і самовдосконалення через створення відповідних умов, коли більше уваги приділяється продуктивній, різнобічній, активній, самостійній діяльності молодших школярів. Саме з особистістю молодшого школяра, його інтересами, цінностями, мотивами і завданнями має співвідноситись освітній процес, і саме особистість є в центрі навчання.

Вчитель, як помічник, консультант, менеджер в умовах реалізації діяльнісного підходу в навчанні є організатором всіх видів діяльності молодших школярів. Він спонукає учнів до активної співпраці, заохочує і зацікавлює до навчання зокрема і за допомогою наведених у статті прийомів, довіряє і підтримує учнів, сприймає їх такими, якими вони є. В умовах діяльнісного навчання вчитель не тільки контролює знання і вміння молодших школярів, а і діагностує їх розвиток і діяльність. В умовах сучасного, мінливого, динамічного, насиченого інформацією і мобільністю суспільства для вчителя важливо сприйняти і впроваджувати діяльнісний підхід в професійній діяльності задля забезпечення якісної підготовки всебічно розвиненого, компетентного учня.

Література

1. Брославська Л. Особистісно-діяльнісний підхід у викладанні англійської граматики. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2018. № 3. С. 105–110.
2. Верченко Н. В. Особистісно-діяльнісний підхід як головна передумова сучасної освіти *Вісник післядипломної освіти*. 2020. Вип. 4. С. 20–27.
3. Гнатюк Д. О. Системно-діяльнісний підхід як основа організації ефективного навчання. *Педагогічний пошук*. 2013. № 4. С. 33–37.
4. Гузій Н. Діяльнісно-орієнтовані методологічні засади педагогічного професіоналізму. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*. Ялта, 2013. Вип. 15. С. 118–125.
5. Дегтярьова Г. Особистісний та діяльнісний підходи у післядипломній освіті інженерно-педагогічних працівників. *Вісник Львівського університету*. 2015. Вип. 19. Ч. 1. С. 369–377.
6. Дженіфер М.Зош, Емілі Дж.Хопкінз Навчання через гру та діяльнісний підхід: огляд доказів. Данія, The Lego Foundation 2019. 38 с.
7. Коляда М. Використання діяльнісного підходу при формуванні інформаційної культури майбутніх економістів. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2013. № 1. С. 46–58.
8. Мирончук Н. М. Діяльнісний підхід у професійній підготовці майбутніх педагогів

до реалізації функцій учителя-вихователя. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2014. Вип. 4. С. 85–88.

9. Рейчел Паркер, Бо Ст'єрне Томсен. Діяльнісний підхід у школі. Данія: The Lego Foundation, 2019. 74 с.

10. Сусь Б. А. Діяльнісний підхід як ефективний спосіб забезпечення дієвості знань: збірник наукових праць. Бердянськ, 2017. С. 5–8.

References

1. Broslavska, L. (2018). Osobystisno-diialnisnyi pidkhid u vykladanni anhliiskoi hramatyky [Personal and activity approach in teaching English grammar]. *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity – Pedagogy and psychology of professional education*, 3, 105–110 [in Ukrainian].

2. Verchenko, N.V. (2020). Osobystisno-diialnisnyi pidkhid yak holovna peredumova suchasnoi osvity [Personal and activity approach as the main prerequisite of modern education]. *Visnyk pislidyplomnoi osvity – Bulletin of postgraduate education*, 4, 20–27 [in Ukrainian].

3. Hnatiuk, D.O. (2013). Systemno-diialnisnyi pidkhid yak osnova orhanizatsii efektyvnoho navchannia [The system-activity approach as the basis of the organization of effective training]. *Pedahohichniy poshuk – Pedagogical search*, 4, 33–37 [in Ukrainian].

4. Huzii, N. (2013). Diialnisno-orientovani metodolohichni zasady pedahohichnoho profesionalizmu [Activity-oriented methodological principles of pedagogical professionalism]. *Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity – Problems of modern pedagogical education*, 15, 118–125. Yalta [in Ukrainian].

5. Dehtiarova, H. (2015). Osobystisnyi ta diialnisni pidkhody u pislidyplomnii osviti inzhenerno-pedahohichnykh pratsivnykiv [Personal and activity approaches in postgraduate education of engineering and pedagogical workers]. *Visnyk Lvivskoho universytetu – Bulletin of Lviv University*, 19, 1, 369–377 [in Ukrainian].

6. Dzhenifer, M.Zosh, Emili Dzh.Khopkinz. (2019). Navchannia cherez hru ta diialnisnyi pidkhid: ohliad dokaziv. Daniia, The Lego Foundation [in English].

7. Koliada, M. (2013). Vykorystannia diialnisnoho pidkhodu pry formuvanni informatsiinoi kultury maibutnikh ekonomistiv [The use of the activity approach in the formation of the information culture of future economists]. *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity – Pedagogy and psychology of professional education*, 1, 46–58 [in Ukrainian].

8. Myronchuk, N.M. (2014). Diialnisnyi pidkhid u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh pedahohiv do realizatsii funktsii uchytelia-vykhovatelya [An active approach in the professional training of future teachers to implement the functions of a teacher-educator]. *Visnyk Zhytomirskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka – Bulletin of Zhytomyr Ivan Franko State University*, 4, 85–88 [in Ukrainian].

9. Reichel Parker, Bo St'ierne Tomsen. (2019). Diialnisnyi pidkhid u shkoli. Daniia, The Lego Foundation [in English].

10. Sus, B.A. (2017). *Diialnisnyi pidkhid yak efektyvnyi sposib zabezpechennia diievosti znan* [An active approach as an effective way to ensure the effectiveness of knowledge]. Berdiansk [in Ukrainian].

Hordienko T.

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor at Pedagogics, Primary Education, Psychology and Management of Nizhyn Mykola Gogol State University
hordienkotana@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-4662-1895>

Bilousova N.

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor at Pedagogics, Primary Education, Psychology and Management of Nizhyn Mykola Gogol State University
kposv1@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-4167-9649>

METHODS OF ORGANIZING THE ACTIVITY APPROACH IN THE PRIMARY SCHOOL IN THE "I EXPLORE THE WORLD" LESSONS

An active approach in education means the focus of the entire educational process on the development and formation of end-to-end skills and key competencies of students, involves the use of theoretical knowledge in practical activities and the formation of teamwork skills, integration into society, self-education and self-realization.

The article raises the problem of the need to transition from a knowledge-oriented learning paradigm to an activity-based one through the use of pedagogical techniques and technologies, reveals the essence of the activity-based approach and its main provisions, and highlights a special form of organization of the educational process at NUS – an activity-based approach, which is such an organization of the educational process, when more attention is paid to the productive, versatile, active, independent activities of younger schoolchildren, particularly in the lessons of the integrated course "I explore the world". The issue of the activity approach to the formation of key competencies of younger schoolchildren, which contributes to the personal realization of the potential of each student, was also considered.

The definition of the concept of "activity approach" has been clarified, where the activity itself is a means and condition for personality development and is such a way of organizing the educational process, when the main thing is versatile, active, productive, independent educational and cognitive activity of the child. Five signs of an activity approach are identified: meaningful, joyful, social, motivating, active, and their essence is revealed.

The criteria that must be met by pedagogical technologies for the implementation of the activity approach are highlighted: show higher learning results in contrast to the traditional organization of learning; create conditions for self-realization; prevent physical and psychological overload.

A number of techniques are proposed that could be useful to a primary school teacher at different stages of the lesson of the integrated course "I explore the world" in primary school.

Key words: activity approach, activity, learning through play, educational process, learning techniques, pedagogical technologies.